Üçüncü Uluslararası İsrail ve Yahudilik Çalışmaları Konferansı 2019, s. 172-174

TARİHSEL YAHUDİ BİLİNCİNİN ÇOK KATMANLI DİYALEKTİĞİ VE DİASPORA DENEYİMİNİN BİLİNÇ İNŞASINDAKİ ROLÜ

Rıdvan TURHAN
Dr. Öğ. Üyesi, İstanbul Üniversitesi, Türkiye
<ridvanturhan@gmail.com>

Öz

Bu tebliğde tarihsel Yahudi bilincinin çok katmanlı diyalektiği ve Yahudilerin yaklaşık iki bin yıldır deneyimlediği diaspora olma halinin Yahudi öz bilincinin inşasındaki rolü tartışmaya açılacaktır. Betimsel analiz yönteminin kullanılacağı bu çalışmada tarihsel Yahudi bilinci ve diaspora (kopuntu) kavramlarına odaklanılacak ve Yahudilerin diaspora deneyimini bir avantaja dönüştürerek yalnızca kendilerine has ve çok katmanlı bir diyalektiği olan tarihsel bilinçlerini nasıl inşa ettikleri değerlendirilecektir. Bu eksende sürdürülecek bir tartışmanın Yahudiliğin dünyaya bakışı ve "diğerleri" ile kurduğu ilişkinin anlaşılmasına katkı yapması hedeflenmektedir. Bireyin, Yahudi halkının bir parçası olması ve bu aidiyetin sonuçlarının kabul edilmesi hakkındaki farkındalığı olarak tanımlanabilecek olan tarihsel Yahudi bilinci, Yahudi tarihi ve kültürüne temel özelliklerini kazandıran diasporik yapının sonucunda tedricen ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla sosyolojik, tarihsel ve teolojik bir fenomen olarak diaspora kavramı ile tarihsel Yahudi bilinci arasında simbiyotik bir ilişkinin varlığından söz edilebilir.

Bu ilişkiyi kısaca açmak gerekirse; Yahudilerin tarih boyunca sürekli sürgün ve katliam tehdidiyle karşı karşıya kalması onların bir diaspora halkı olmasını açıklayan temel sebeplerin başında gelir. Bir diaspora halkı olarak Yahudiler, varlıklarını sürdürebilmek için durmadan tetikte olmak ve tehditleri tartmak, her an gitmeye hazır olmak, kültürel mirası gelecek kuşaklara aktarmak, kendine sert bir ahlak anlayışı dayatmak, kendi kanunlarını ihlal etmeden 'ev sahibinin' kurallarına riayet etmek gibi zorunlulukları benimsemek zorunda kalmışlardır. Diğer yandan yabancı getirileri, fikirleri, kültürleri ve dilleri kabul etmek, bağlılıkları eşzamanlı yaşamak ve ikilikleri kabul etmek de Yahudiler için birer zorunluluk olmuştur. Bu çerçevede diaspora olmak, diğer toplumlarla çok boyutlu bir ilişki deneyimine sahip olmak anlamına gelmektedir. Yahudilerin tarihsel deneyimleri bunun örnekleriyle doludur. Farklı etnik, dinî ve kültürel toplulukların egemenliğinde yaşayan Yahudiler, bir yandan kendi kimliklerini korumayı sürdürürken, diğer yandan da hâkim kültürel iklime uyum sağlamak zorunda kalmışlardır. Daha somut ifade etmek gerekirse Yahudiler, diaspora yaşamının getirdiği bir zorunluluk olarak birden fazla kimliği aynı anda yaşamak, öte yandan bu çoklu kimliği mental düzeyde birleştirecek yeni bir yaşam biçimi geliştirmek zorunda kalmışlardır. Aynı anda birden fazla kimliği yaşamak zorunda kalmaları dünyaya, içinde yaşadıkları topluma ve diğer dinlere bakışlarını analitik bir düzleme taşımıştır. Bu tür bir yaşantı biçimi aynı zamanda muhafazakâr, korunaklı ve içe dönük bir cemaat örgütlenmesini doğurmuştur. Cemaat kodlarının ve farklı toplumlarla ilişki deneyiminin kuşaktan kuşağa aktarılması, Yahudi bilincinin 'çok katmanlı bir diyalektiğe' sahip olmasını beraberinde getirmiştir. Diaspora deneyimi sebebiyle, böyle bir bilincin Yahudilere özgü olduğu iddia edilebilir.

Third International Conference on Israel and Judaism Studies 2019

THE MULTI LAYERED DIALECTICS OF HISTORICAL JEWISH CONSCIOUSNESS AND THE ROLE OF DIASPORA EXPERIENCE IN CONSCIOUS BUILDING

Abstract

In this paper, the multi-layered dialectics and the role of the diaspora experience that Jewish people have had for nearly two millennia in the construction of Judaic consciousness will be discussed. In this study, where the descriptive analysis method will be used, the concepts of historical Judaic consciousness and diaspora will be focused on and the ways in which the Jewish people transformed the experience of diaspora into an advantage and constructed their historical consciousness that is unique to Jews and that has many layers will be examined. It is aimed that a discussion in this context will contribute into the understanding of the world view of Judaism and the relationship Judaism establishes with the "others".

The historical Judaic consciousness, which can be defined as the individual being part of the Jewish people and awareness of the acceptance of the results of this belonging, gradually emerged as a result of the diasporic structure that gave the basic features of Jewish history and culture. Therefore, it can be said that there is a symbiotic relationship between the concept of diaspora and historical Judaic consciousness as a sociological, historical and theological phenomenon. To briefly describe this relationship; the fact that Jewish people have been facing threats of exile and massacre throughout history is one of the main reasons why they are a diaspora people. As a diasporic people, in order to sustain their existence, Jewish people have had to adapt to such necessities as being perpetually alert and weighing the threats, being ready to leave at any time, passing their cultural heritage to the next generations, imposing a rigid ethical approach to themselves, complying with the rules of the "dominant society" without violating their own rules.

In the meantime, accepting foreign notions, ideas, cultures and languages, experiencing multiple attachments and admitting the dualities have also been a necessity for Jewish people. In this context, being a diaspora means having a multidimensional relationship experience with other societies. The historical experience of the Jews is full of examples of this. Under the sovereignty of different ethnic, religious and cultural communities, the Jews had to adapt to the dominant cultural climate while maintaining their identity. More specifically, the Jews had to live more than one identity at the same time as a necessity imposed by diaspora life, on the other hand they had to develop a new way of life that would unite this multiple identity at the mental level. The fact that they had to live more than one identity at the same time brought their view of the world, society and other religions to an analytical level. Such a way of life has also led to a conservative, sheltered and introverted community organization. The transfer of the community codes and the experience of relationships with other communities from generation to generation brought along a "multi-layered dialectic" for Judaic consciousness. Because of the diaspora experience, it can be asserted that such consciousness is exclusive to Jewish people.

Keywords: Jewish History, Jewish Culture, Judaic Consciousness, Diaspora, Identity